

IANCU FLONDOR ȘI VLADIMIR DE REPTA

PORFIRIE PESCARU

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

E-mail: pescarunicolae1@gmail.com

Iancu Flondor and Vladimir of Repta

(Abstract)

The study evokes and problematizes the relationship between the politician Iancu Flondor and the Metropolitan Vladimir of Repta, in Bukovina at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century. It projects the collaboration between two leaders who had a major contribution to the unification of Bukovina with Romania. We highlight the fact that the two worked together in extremely dramatic historical moments, without any asperities, in the preparation and realization of the unification, because there was a very active mutual appreciation between them. The political and social context is briefly evoked. Bukovina, after the years 1870–1880, until the unification with Romania (November 28, 1918), entered a much accelerated dynamic of public life, especially political life. It was by no means a particular evolution, but, on the contrary, one of participation and integration into the rhythm of European modernity. The modernization of the administrative-political system in the Duchy of Bukovina, after 1861, the birth of electoral cycles and the electoral practice, with all its consequences in the social mentality, and the ongoing democratization of political rules gave access to the Bukovina's public arena to several political groups, with different political scenarios and choices. Thanks to the participation of the representatives of the Romanians from Bukovina in the provincial Parliament and in the central imperial bodies, in 1880 there was already a Romanian political movement, dominated by the so-called group of the “elder statesmen”, formed, however, from the extremely restricted circle of the Romanian nobles of Bukovina, descendants of old Moldavian boyar families. From this circle came the representatives of the Romanians from Bukovina in the regional and central governing bodies. It is precisely the elitism of this group that creates space for another political movement, called “the youth”, which claims the need to serve the needs of the entire community of Romanians in Bukovina. Iancu Flondor is part of this national political movement, i. e. of the “young Romanians” in Bukovina. Born on August 3, 1865, in Storojineț, in the family manor, Iancu Flondor was 23 years younger than Vladimir of Repta. The Metropolitan was born on Christmas Day 1941, in Bănila Rusească, a village near the Cheremosch River, baptized under the name Vasile. Flondor was the descendant of a family of old Moldavian boyars, which was always involved in the political life of Bukovina after the annexation (1774).

Vladimir of Repta, a possible descendant of the boyar Ion Tăutu (1440–1511) according to some genealogical research, came, however, from a family of Romanian peasants. Both, however, were very educated people, with studies in Chernivtsi and Vienna. Iancu Flondor and Vladimir of Repta inherited the historical solidarity, the special communication between the Romanian boyars of Bukovina and the yeomen, created in the era of Stephen the Great and perpetuated until after the unification in 1918. The moral sensitivity and historical sense of the two certainly valued this type of identity heritage: the national consciousness based on the history of medieval Moldavia and on Orthodoxy. What connects and then brings these two people so different in temperament and activity closer together is their heroic morality, coming from a deeply assumed ideal, expressed throughout their biographical journey in all their life choices. And, from the analysis of these heroic life choices, a rare capacity for sacrifice and self-offering results, both for the fulfillment of the ideal and for the protection of one's neighbour.

Keywords: unification of Bukovina with Romania, Iancu Flondor, Vladimir of Repta, Chernivtsi.

(Rezumat)

Studiul evocă și problematizează relația dintre politicianul Iancu Flondor și Mitropolitul Vladimir de Repta, în Bucovina, la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Este proiectată colaborarea dintre cei doi lideri care au avut o contribuție majoră la unirea Bucovinei cu România. Se subliniază faptul că cei doi au lucrat împreună în momente istorice extrem de dramatice, fără nicio asperitate, în pregătirea și realizarea unirii, deoarece între ei exista o apreciere reciprocă foarte activă. Contextul politic și social este evocat pe scurt. Bucovina, după anii 1870–1880, până la unirea cu România (28 noiembrie 1918), a intrat într-o dinamică foarte accelerată a vieții publice, în special a vieții politice. Nu a fost vorba de o evoluție particulară, ci, dimpotrivă, una de participare și integrare în ritmul modernității europene. Modernizarea sistemului administrativ-politic în Ducatul Bucovinei, după 1861, nașterea ciclurilor electorale și exercițiul electoral, cu toate consecințele sale în mentalitatea socială, democratizarea continuă a normelor politice, au produs intrarea în arena publică a Bucovinei a mai multor grupuri politice, cu scenarii și alegeri politice diferite. Datorită participării reprezentanților românilor din Bucovina în Dieta Bucovinei și în organismele imperiale centrale, în 1880 exista deja o mișcare politică românească, dominată de așa-numitul grup al „bătrânilor”, format însă din cercul extrem de restrâns al nobilimii românilor din Bucovina, descendenți ai unor vechi familii boierești moldovenești. Din acest cerc provin reprezentanții românilor din Bucovina în organele de conducere regionale și centrale. Chiar elitismul acestui grup creează spațiu pentru o altă mișcare politică, numită „tineretul”, care revendică necesitatea de a servi nevoile întregii comunități a românilor din Bucovina. Iancu Flondor face parte din această mișcare politică națională, românii „tineri” din Bucovina. Născut în 3 august 1865, la Storojineț, în domeniul familiei, Iancu Flondor este cu 23 de ani mai tânăr decât Vladimir de Repta. Mitropolitul s-a născut în ziua de Crăciun 1941, în Bănila Ruseacă, pe Ceremuș, botezat cu numele Vasile. Flondor este descendent al unei familii de boieri moldoveni vechi, care a fost întotdeauna implicată în viața politică a Bucovinei după anexare (1774). Vladimir de Repta, un posibil descendent al logofătului Ion Tăutu (1440–1511), conform unor cercetări genealogice, provine dintr-o familie de țărani români. Amândoi,

însă, au fost oameni foarte cultivați, cu studii la Cernăuți și Viena. Iancu Flondor și Vladimir Repta au moștenit solidaritatea istorică, comunicarea specială dintre boierii români din Bucovina și razeși, creată în perioada ștefaniană și perpetuată până după unirea din 1918. Sensibilitatea morală și simțul istoric al celor doi cu siguranță au valorificat acest tip de moștenire identitară: conștiința națională bazată pe istoria Moldovei medievale și pe ortodoxie. Ceea ce le leagă și apoi le apropie pe aceste două persoane atât de diferite în temperament și activitate este moralitatea lor eroică, provenită dintr-un ideal profund asumat, exprimat de-a lungul întregii lor biografii, în toate alegerile lor de viață. Și, din analiza acestor alegeri eroice de viață, rezultă o rară capacitate de sacrificiu și dăruire de sine, atât pentru împlinirea idealului, cât și pentru apărarea aproapelui.

Cuvinte-cheie: unirea Bucovinei cu România, Iancu Flondor, Vladimir de Repta, Cernăuți.

Există mai multe perspective din care cercetătorii evocă și interpretează istoria. Putem alege o perspectivă macrosocială, concentrându-ne asupra dinamicii populațiilor și comunităților. Dar orice eveniment, orice mișcare socială are un catalizator, are o orientare și o evoluție, care sunt determinate de voința unei persoane sau a unui grup restrâns de oameni implicați. Există, de aceea, și o istorie a liderilor. Natura specială a liderilor în viața societăților este dată de capacitatea lor de a exprima și de a urmări o viziune și o sumă de scopuri, în care ei tind să angajeze întreaga societate. Liderii crează proiecte sociale, cu conținut politic, religios, economic, unde valorifică trecutul, pentru a da un sens prefigurat viitorului. Ceea ce distinge liderul de grupul social din care face parte este puterea lui de a legitima nu doar viziunea proprie asupra lucrurilor, ci și traducerea ei în acțiune reală. Astfel este orientat ireversibil prezentul spre evenimente ce transformă proiectul social al liderului în realitate. Așadar, proiectele sociale au șansa de a schimba istoria și de a deveni realitate acolo unde se naște și se afirmă liderul capabil să le susțină. În Bucovina sfârșitului de secol XIX, începutul secolului al XX-lea, s-au afirmat, în mod excepțional, doi asemenea lideri, care au colaborat fără niciun fel de asperități, în pregătirea și realizarea unirii Bucovinei cu România, pentru că între ei a existat o prețuire reciprocă foarte activă. E vorba de Iancu Flondor și Mitropolitul Vladimir de Repta.

Bucovina, după anii 1870–1880, până la unirea cu România (28 noiembrie 1918), intră într-o dinamică foarte accelerată a vieții publice, cu deosebire a vieții politice. Nu era nicidecum o evoluție particulară, ci, dimpotrivă, de participare și o integrare în ritmul modernității europene. Modernizarea sistemului administrativ-politic în Ducatul Bucovinei, după 1861, nașterea ciclurilor electorale și a exercițiului electoral, cu toate consecințele lui în mentalitatea socială, democratizarea în curs a regulilor politice, produce intrarea în arena publică bucovineană a mai multor grupări politice, cu scenarii și alegeri politice diferite.

Administrația imperială vieneză, în exercițiul ei politic, a combinat permanent două principii nu întotdeauna complementare: impunerea conservativă a regulilor sociale proprii și modernizarea presantă a societății. De aceea, în ciuda centralismului adeseori excesiv și a germanizării Bucovinei austriece, prin transformarea ei într-o regiune multietnică, modernizarea evidentă a vieții politice în jurul Dietei Bucovinei crează pentru românii bucovineni oportunitatea istorică de a aduce o mișcare națională românească în prim-planul spațiului public din Cernăuțiul sfârșitului de secol XIX, după o sută de ani de la anexarea nord-vestului Moldovei de către austrieci.

Cum era firesc, datorită participării reprezentanților românilor din Bucovina la Dieta Bucovinei și în organismele centrale imperiale, la 1880 exista deja o mișcare politică românească, dominată de așa-numita grupare a „bătrânilor”, formată, însă, din cercul extrem de restrâns al nobililor români bucovineni, descendenți din vechi familii de boieri moldoveni. Din acest cerc plecau reprezentanții românilor bucovineni în organismele de conducere regionale și centrale. Tocmai elitismul acestei grupări crează spațiu de afirmare pentru o altă mișcare politică, numită a „tinerilor”, care revendică nevoia de a servi nevoile întregii comunități a românilor din Bucovina. Conservatorismul „bătrânilor” se exprima printr-o politică de compromis și de negociere cu administrația austriacă, politică ce servea prioritar sau exclusiv scopurile proprii, din care nu făceau parte idealul național, unirea Bucovinei cu România, dobândirea de drepturi economice, educaționale, religioase pentru comunitatea românilor bucovineni. Elitismul conservator al „bătrânilor” nu era, pe fond, numai decât pro-austriac, dar generase un cosmopolitism de grup, solidar cu cosmopolitismul elitei europene. Acesta se manifesta în special prin folosirea limbii germane în comunicarea publică și privată și prin slaba susținere a ortodoxiei românești, în cadrul Bisericii Ortodoxe din Bucovina, unde comunitatea ruteană ortodoxă cucerea poziții importante și influență. Abandonarea limbii române, ca atitudine socială, marca deja, în rândul acestei elite, o reală deznaționalizare, ce urma să se transforme din alegere a elitei restrânse, în fenomen social cu angrenarea întregii comunități românești. Practic, gruparea conservatoare a „bătrânilor” conducea românii din Bucovina spre o asimilare rapidă, clar previzibilă, prin germanizare în spațiul educațional și cultural, dar și prin rutenizare în cadrul Bisericii Ortodoxe. Iar această evoluție politică se petrecea într-o Europă centrală unde comunitățile etnice din Imperiul Austro-Ungar dezvoltau puternice mișcări naționale. Manifestarea identității naționale face parte din miezul istoriei europene, în ansamblul ei, în acea perioadă. Această energie de afirmare a memoriei etnice și a nevoilor proprii etniei va fi preluată, însă, și folosită de gruparea „tinerilor” români implicați politic.

În Bucovina austriacă, comunitatea românilor putea să-și exprime nevoile și scopurile mai ales în două teritorii publice: în Dieta Bucovinei (de care se leagă viața partidelor și a presei politice) și în Biserica Ortodoxă. În ambele planuri, atât în cadrul Dietei Bucovinei, cât și în Biserica Ortodoxă din Bucovina, se acutizează, după 1880, o stare de conflictualitate crescândă între români și ruteni. Administrația

austriacă, prin jucătorul ei principal – guvernatorul Bucovinei, de regulă servea interesele rutene, pentru a grăbi asimilarea românilor. De aceea, atât în rândul intelectualilor români, cât și în rândul clerului ortodox românesc, se acumulase un puternic sentiment de frustrare, nemulțumire și revoltă. Exista în rândul generației tinerilor români bucovineni atât nevoia, cât și energia de a răspunde acestei evoluții prin coagularea unei mișcări naționale a românilor. Logica profundă a istoriei crează asemenea momente rare, când idealul multor generații anterioare poate fi implinit. Nevoia de afirmare a memoriei, a conștiinței și a identității românilor din Bucovina puteau fi orientate spre o soluție numai de lideri cu un profil moral extrem de ferm, capabili de discernământ politic fără fisuri ori ezitări și de clarviziune, într-o dinamică a evenimentelor care putea ușor duce mintea politicianului în ambiguitate, în confuzie, în alegeri greșite. În acest context politico-social și religios dens, tensionat de fapt, ajuns în prim-planul vieții publice din Bucovina Iancu Flondor și Vladimir de Repta, care, prin alegerile și acțiunile lor, devin mari personalități ale istoriei Bucovinei.

Născut în 3 august 1865, la Storojineț, în conacul familiei, Iancu Flondor este cu 23 de ani mai tânăr decât Vladimir de Repta. Mitropolitul s-a născut în ziua de Crăciun a anului 1841, în Bănila Rusească, pe Ceremuș, botezat fiind sub numele Vasile. Flondor este descendentul unei familii de vechi boieri moldoveni, care a fost mereu implicată în viața politică a Bucovinei după anexare (1774), așa cum rezumă atent Ștefan Purici, în studiul din 2004 dedicat biografiei lui Iancu Flondor¹. Vladimir de Repta, posibil descendent al logofătului Ion Tăutu (1440–1511), după unele cercetări genealogice, provine dintr-o familie de țărani români. Ambii, însă, au fost oameni foarte educați, cu studii la Cernăuți și Viena.

Apartenența originară a lui Iancu Flondor și a lui Vladimir de Repta este diferită, pentru că vin din familii și generații diferite. Dar memoria lor identitară a fost cu siguranță în cea mai mare parte comună. Ambii sunt moștenitorii și apoi vor fi continuatorii acelei energii și conștiințe naționale a românilor bucovineni, acumulate după 1775, prezentate de Ștefan Purici în cartea *Mișcarea națională românească în Bucovina între anii 1775–1861*². Familia Flondorilor asumase generație după generație responsabilități serioase în susținerea comunității românești, Flondorii construiseră și întreținuseră biserici, luptaseră în multe împrejurări pentru drepturile românilor. Ștefan Purici remarcă: „Lupta pentru drepturile românilor și apărarea adevărului, dreptății și demnității au fost trăsături ce au particularizat familia Flondor încă cu mult timp înainte de nașterea lui Iancu. Tatăl său, Gheorghe cavalier de Flondor, membru al facțiunii federaliste (autonomiste), a mers pe aceeași linie, remarcându-se prin intervențiile sale în Dieta Bucovinei pentru emanciparea limbii române, prin

¹ Ștefan Purici, „Iancu Flondor (1865–1924). O viață în slujba dreptății” (în continuare se va cita: Ștefan Purici, *Iancu Flondor*), în „Codrul Cosminului”, nr. 10, 2004, pp. 259–270. http://atlas.usv.ro/www/codru_net/files/CC10/Flondor.pdf (accesat în 10 martie 2025).

² Idem, *Mișcarea națională românească în Bucovina între anii 1775–1861*, Suceava, Editura „Hurmuzachi”, 1998, 272 p.

refuzul de a participa la serbările organizate cu prilejul inaugurării Universității germane din Cernăuți, prin contribuțiile sale la colecta destinată susținerii Războiului de Independență a României, prin implicarea activă în realizarea programului Societății politice Concordia”³.

Putem presupune, de aceea, că Iancu Flondor și Vladimir Repta au moștenit și solidaritatea istorică, comunicarea specială dintre boierii români bucovineni și razeși, creată în epoca ștefaniană și perpetuată până după unirea din 1918. Sensibilitatea morală și simțul istoric al celor doi a valorizat cu siguranță acest tip de moștenire identitară: conștiința națională întemeiată pe istoria Moldovei medievale și pe ortodoxie. Din această moștenire își extrag regulile de viață, care vor defini ferm alegerile lor politice și sociale. Vladimir de Repta și Iancu Flondor cunosc bine istoria Bucovinei, istoria românilor, dar și istoria popoarelor europene. Dar ei au temperamente opuse, care decid, dealtfel puterea fiecăruia de a face față provocărilor istorice prin care trec. Iancu Flondor a fost un temperament extrem de pasional, o fire colerică, cu melancolii romantice absolut neașteptate în mediul său politic, pentru că a ajuns de cel puțin două ori în viață în situația de a provoca la duel oameni care i-au lezat demnitatea. Acest consum interior i-a grăbit cu siguranță sfârșitul, survenit la numai 59 de ani. În schimb, Mitropolitul Vladimir era cunoscut și respectat inclusiv de bucovinenii de altă religie și etnie pentru blândețea și calmul său, pentru smerenia lui sinceră, pentru capacitatea de a dialoga cu orice om venea spre el.

Ceea ce îi leagă și apoi îi apropie pe acești doi oameni atât de diferiți prin temperament și activitate, este moralitatea lor eroică, venită din ideal profund asumat, exprimat în tot parcursul lor biografic, în toate alegerile lor de viață. Iar, din analiza acestor alegeri eroice de viață, rezultă și o capacitate rară de sacrificiu și de jertfă, atât pentru împlinirea idealului, cât și pentru apărarea aproapelui. E necesar să punctăm aceste aspecte, pentru că și educația și descendența lui Flondor și al lui Repta aparțin multor alți bucovineni ai generațiilor lor. Dar diferența o face alegerea personală de viață, mai ales în momente cruciale. De pildă, în plin război, Iancu Flondor, deși își pierde conacul într-un grav incendiu, se concentrează pe apărarea populației bucovinene, în momentul ocupării nordului Bucovinei de către trupele rusești ale țarului Nicolae al II-lea, în 1917. Intră în negocieri cu generalul rus Brussilov și se expune până la limita de a fi arestat și condamnat pentru înaltă trădare de administrația austriacă. Mitropolitul Vladimir de Repta, pe de altă parte, a fost un extraordinar apărător al Cernăuțiului, în momentul intrării trupelor rusești, și al comunității evreiești din oraș, foarte expuse represaliilor, deportărilor, incendiilor sinagogilor. Mitropolitul a fost cel care a adăpostit și a salvat atât volumele de Thora, cât și pe rabinii Cernăuțiului⁴.

³ Idem, *Iancu Flondor*, p. 260.

⁴ Ioan Paul Valenciu, *Mitropolitul Bucovinei, Vladimir de Repta și comunitatea evreilor din Cernăuți*. <https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A32527/pdf> (accesat în 10 martie 2025).

Prin evocarea doar a acestor episoade semnificative din biografia celor doi, punem în evidență faptul că Mitropolitul Vladimir de Repta și politicianul Iancu Flondor au unit, în chip concret, în momente istorice dramatice, conștiința lor națională cu respectul absolut pentru cei de altă etnie și de altă religie. Dealtfel, unionistul și radicalul Iancu Flondor nu era nicidecum un iredentist, la fel ca Vladimir de Repta. Viziunea lui politică asupra administrării Bucovinei integrate României impunea autonomia Bucovinei și respectarea caracterului său multietnic, prin asigurarea drepturilor celorlalte etnii. Autonomismul pe care l-a susținut, l-a condus, dealtfel, spre plecarea definitivă din viața politică, în 1919, pentru că nu era agreat de guvernul de la București.

În continuare rezumăm biografia celor doi. Iancu Flondor, doctor în drept al Universității din Viena din 1894, se pregătea, în mod evident, pentru o carieră politică, la fel ca mulți bărbați de pe linia tatălui său. Vladimir de Repta, absolvă liceul de stat din Cernăuți, apoi Seminarul Teologic din Cernăuți, devenind, într-o primă etapă a vieții sale „prefect seminarial”⁵ și, la puțin timp, profesor suplinitor la liceul din Cernăuți. Pleacă apoi să studieze cu bursă la universitățile din Bonn, Viena, München, Zürich cursuri de teologie și psihologie. Datorită calităților lui intelectuale și pasiunii pentru teologie, odată întors acasă, în septembrie 1873, Vladimir de Repta devine, foarte repede, profesor specializat în Noul Testament la Institutul Teologic din Cernăuți. Predă apoi la Facultatea de Teologie a universității Studiul biblic și Exegeza Noului Testament. În puțină vreme, datorită deosebitei sale erudiții și talentului său didactic, ajunge și decan, apoi rector al Universității din Cernăuți, în anul universitar 1883/1884. În același timp, este și revizor școlar (inspector pentru învățământul primar), între anii 1875 și 1895. Se implică în dezvoltarea învățământului public. Publică o lucrare de avangardă, prin care marchează un început semnificativ în științele educației: *Psihologia și însemnătatea ei pentru deșteptarea, cultivarea și înaintarea vieții religioase*. Prin această studiu, Vladimir de Repta este unul dintre primii teologi și ierarhi ortodocși care identifică o cale de legătură între științele umaniste moderne și gândirea patristică.

În 1885 Vasile Repta este tuns în monahism sub numele Vladimir, iar în 1898 este hirotonit episcop de Rădăuți. Din această înaltă poziție în Biserica Ortodoxă nu părăsește implicarea în viața publică cernăuțeană și este vicepreședinte al Societății pentru Cultură și Literatură Română în Bucovina, între anii 1889 și 1896. În 17 octombrie 1902, episcopul Vladimir este numit prin decret imperial Arhiepiscop al Cernăuților și Mitropolit al Bucovinei și Dalmației. În discursul său, noul mitropolit își face mărturisirea de credință: „Pot spune cu conștiința curată că nu m-am îndesat niciodată spre scaunul acesta și că n-am întins niciodată mâinile mele spre toiagul arhipăstoresc; deci, fiindcă cred că Dumnezeu m-a chemat la acest post, îmi plec

⁵ Constantin Cenușă, „Mitropolitul Vladimir de Repta (1841–1926)”, în „Teologie și viață”, 2015, pp. 172–183. https://teologiesiviata.ro/sites/default/files/rss/2018/12/09_cenusa_-_mitropolitul_vladimir.pdf (accesat în 10 martie 2025).

capul înaintea voii Sale sfinte și puternice, lepădând toată grija și toată teama; voi purta toiagul arhipăstoresc cu bărbăție și cu încredere în Dumnezeu și voi căuta a conduce corabia Bisericii spre țința ei”.

În momentul în care Vladimir de Repta devine mitropolit, toate problemele acumulate în Bucovina, din 1775 până în 1902, în urma politicii austriece de colonizare masivă a Bucovinei și de slavizare a Bisericii Ortodoxe, se afirmă în cele mai conflictuale forme. Înțelepciunea și bunătatea Mitropolitului Vladimir, asociate cu râvna sa extraordinară pentru susținerea memoriei românești și a drepturilor românilor din Bucovina, pe fondul exigenței sale părintești față de toți păstorii lui, au condus spre întărirea românilor în Biserica Ortodoxă și spre pregătirea concretă a unirii.

Afirmarea tânărului Iancu Flondor în viața politică bucovineană este foarte rapidă și începe înainte de 1890, când avea mai puțin de 25 de ani. Flondor, deși boier, prin descendență, alege să facă parte din gruparea „tinerilor” români bucovineni, alături de Gheorghe Popovici, Constantin Morariu, Grigore Filimon, Florea Lupu, Zaharia Voronca, care se radicalizează în susținerea intereselor naționale românești. După o colaborare cu gruparea „bătrânilor”, manifestată în 7 martie 1892, prin organizarea unei adunări politice a românilor în Cernăuți, gruparea „tinerilor” participă la nașterea Partidului Național Român din Bucovina. Parcursul politic al lui Iancu Flondor a fost marcat de o ascensiune rapidă, de retrageri bruște, de o perioadă de autoexil la moșia de la Storojineț și de marea lui împlinire: unirea Bucovinei cu România. În 1898 ajunge vicepreședinte al Partidului Național Român și apoi deputat în Dieta Bucovinei. În primul său discurs spunea: „Voi lucra totdeauna într-acolo ca limba noastră să domineze nu numai în Cameră, ci să fie întrebuințată și în actele Oficiului”. Este momentul când Flondor devine efectiv liderul românilor bucovineni. Critică deschis, de pildă, politica de compromis a mitropolitului Arcadie Ciupercovici și nu acceptă, împreună cu Gheorghe Popovici și Ioan Țurcan, nicio negociere cu guvernatorul Burguignon, intrat în conflict deschis cu Partidul Național Român, în 1900. În luna august a aceluiași an, reușește înființarea Partidului Poporal Român, împreună cu Gheorghe Popovici. După retragerea acestuia, devine președintele partidului. Ion Nistor, istoric și politician important al Bucovinei, dar care nu l-a agreat niciodată pe Iancu Flondor, aprecia că „Iancu Flondor [...] nu avea nici pregătirea, nici autoritatea și nici prestigiul lui Popovici”. Ion Nistor mai adaugă: „Era un tânăr însuflețit de frumoase simțăminte naționale, activ și impulsiv, dar prea strâns legat de tagma boierească din care făcea parte și prea puțin apropiat de masele compacte ale țărănimii”⁶. Istoria ulterioară a dovedit că Ion Nistor nu a avut dreptate. Iancu Flondor a susținut interesele țăranilor români și ale întregii populații bucovinene. În iunie 1904 se retrage din fruntea Partidului Poporal Român și din viața politică, până în februarie 1909. În această

⁶ Ion Nistor, *Istoria Bucovinei*, ediție și studiu bio-bibliografic de Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1991, p. 266.

perioadă se intensifică prietenia lui cu Mitropolitul Vladimir de Repta, pe care îl consiliază, mai ales în chestiunile legate de gestionarea dificilă a relațiilor cu liderii comunității ortodoxe rutene. Cu siguranță, Mitropolitul Vladimir i-a oferit mult mai tânărului și foarte sensibilului său prieten sprijin moral. Aveau un limbaj social comun, reguli politice comune, dar mai ales același ideal. Revenirea în viața politică din 1909 este foarte scurtă și durează până în noiembrie 1910, când se retrage din nou, urmând să se implice apoi în timpul războiului și mai ales la sfârșitul lui, pentru realizarea unirii cu România.

Iancu Flondor și Vladimir de Repta au participat, în data de 15/28 noiembrie 1918, în Palatul Mitropolitan din Cernăuți, pe fondul unor grave frământări politice, la Congresul General al Bucovinei, la care au fost prezenți reprezentanții românilor bucovineni majoritari și ai minorităților naționale din Bucovina. Acolo, ambii au colaborat pentru ca „marele vis al neamului” să se înfăptuiască. Hotărârea istorică pe care în primul rând acțiunea și voința celor doi lideri a făcut-o posibilă este cea cunoscută: „Unirea necondiționată și pe vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare, până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul României”. După acest moment unic, o delegație formată din Mitropolitul Vladimir de Repta, Iancu Flondor și Ion Nistor a plecat spre Iași, pentru a preda Actul Unirii regelui Ferdinand al României.

Este de remarcă verticalitatea morală și politică a lui Iancu Flondor și a lui Vladimir de Repta. Ambii se retrag din viața publică: Flondor în 1919, iar Mitropolitul Vladimir în 1924.

Rămâne de cercetat mai atent legătura celor doi lideri, colaborarea lor mai ales între anii 1904 și 1919.

BIBLIOGRAFIE

1. Alexandrescu, Ion, „O viziune a istoriei Bucovinei”, în „Analele Bucovinei”, anul III, nr. 1, 1996.
2. Ceaușu, Mihai-Ștefan, *Bucovina Habsburgică, de la anexare la Congresul de la Viena. Iosefinism și postiosefinism (1774–1815)*, Iași, Fundația Academică „A. D. Xenopol”, 1998.
3. Căpreanu, Ioan, *Bucovina: istorie și cultură românească (1775–1918)*, Iași, Editura Moldova, 1995.
4. Ciachir, Nicolae, *Din istoria Bucovinei (1775-1940)*, București, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 1993.
5. Grăjdan, Vasile, Hakman, Serhi, Lukacs, Olga (coord.) *Culturi și religii în Bucovina istorică. Retrospectivă și perspective ale dezvoltării*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2011.
6. Iacobescu, Mihai, *Din istoria Bucovinei*, vol. I (1774 – 1862), *De la administrația militară la autonomia provincială*, București, Editura Academiei Române, 1993.
7. Idem, „Evoluția românilor bucovineni între anii 1774-1918”, în „Glasul Bucovinei». Revistă trimestrială de istorie și cultură”, anul VII, nr. 4 (28), 2000; anul VIII, nr. 1–2 (29–30), 2001.
8. Iorga, N., *Românismul în trecutul Bucovinei*, București, Publicațiile Mitropoliei Bucovinei supt I.P.S.S. Mitropolitul Visarion, 1938.
9. Morariu, Constantin, *Părți alese din istoria românilor bucovineni*, Cernăuți, 1893.

10. Morariu, Aurel, *Bucovina. 1774–1914*, ediție și notații biobibliografice de Nicolae Cărlan, Suceava, Editura Lidana, 2012.
11. Nistor, Ion, *Românii și rutenii în Bucovina: studiu istoric și statistic*, București, Viena, Lipsca, Editura Academiei Române, 1915.
12. Idem, *Istoria bisericii din Bucovina și a rostului ei național-cultural în viața românilor bucovineni*, București, Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1916.
13. Idem, *Un capitol din viața culturală a românilor din Bucovina: 1774–1857. Discurs rostit la 21 maiu (3 iunie) 1916 în ședința solemnă*, București, Academia Română, 1916.
14. Idem, *Istoria Bucovinei*, ediție și studiu bio-bibliografic de Stelian Neagoie, București, Editura Humanitas, 1991.
15. Olaru, Marian, *Mișcarea națională a românilor din Bucovina la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2002.
16. Purici, Ștefan, *Mișcarea națională românească în Bucovina între anii 1775–1861*, Suceava, Editura „Hurmuzachi”, 1998.
17. Idem (ed.), *Procese politice, sociale, culturale și economice în Bucovina, 1861–1918. Aspecte edificatoare pentru o Europă unită?* Suceava, Editura Universității din Suceava, 2002.
18. Idem, „Iancu Flondor (1865–1924). O viață în slujba dreptății”, în „Codrul Cosminului”, nr. 10, 2004.
19. Idem, „Bucovina – metamorfozele unei provincii”, în „Analele Bucovinei”, anul XXIX, nr. 2 (59), 2022.
20. Țopa, Ovid, *Sfârșit și început de lume într-un ducat habsburgic. Bucovina. Amintiri, locuri, oameni, întâmplări. Memorialistică*, Cernăuți, Editura Druk Art, 2022.